Liina-Kaisa Tynkkynen

22.5.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Täydennyspyyntö liittyen sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuulemistilaisuuteen 21.5.2026

Valiokunta pyysi THL:lta vastauksia seuraaviin kysymyksiin täydennyksenä 21.5.2026 annettuun lausuntoon (THL/2495/4.00.02/2026):

- Mitä muutoksia THL esitti syksyllä rahoitusmalliin ja mitkä näistä muutoksista on otettu huomioon ja mitkä ei?
- Millaisia ehdotuksia THL on sote-uudistuksen valmistelun aikana ehdottanut rahoitusmalliin liittyen, miten ne on huomioitu valmistelussa (so, mitkä ehdotuksista toteutettu ja mitkä ei) ja miten ehdotetut muutokset on toimeenpantu.
- Onko THL arvioinut sitä, että miten kunkin alueen sote-rahoitus riittää turvaamaan ko. alueen sote-palvelut?

Mitä muutoksia THL esitti syksyllä rahoitusmalliin ja miten ne on huomioitu hallituksen esityksessä?

Hallituksen esityksessä HE 56/2026 vp on sivulla 37 kuvattu THL:n ehdotukset syksyltä 2025 ja niiden huomioon ottaminen hallituksen esityksessä. Pääpiirteissään THL:n ehdotukset olivat seuraavia:

- THL esitti tarvemallia, joka sisältää nykyisen rahoituslain mukaista tarvemallia huomattavasti laajemman sairastavuusluokituksen (noin 190 sairausluokkaa 120 sijaan), muuttujan sairauspäivärahalle, muuttujat muiden sektoreiden käytölle (työterveyshuollon, yksityisen terveydenhuollon ja YTHS:n käyttö), lisää tarjontatekijöitä (etäisyys terveysasemaan ja kunnan sote-henkilöstömääriä kuvaavia muuttujia) sekä eräitä muita laajennuksia ja muutoksia sairastavuustiedon poimintaan.
- THL ehdotti myös, että sairastavuustietoa poimittaisiin erityisesti perusterveydenhuollon avokäynneistä nykyistä mallia laajemmin, kattamaan avosairaanhoidon lääkärivastaanotoilla kirjattujen diagnoositietojen lisäksi muiden palvelumuotojen (kuten suun terveydenhuollon), ammattiryhmien ja yhteystapojen diagnoosikirjauksia.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/46aeca7e-f502-409b-95e8-e8f59a2f438f
visma sign
www.vismasign.com

Liina-Kaisa Tynkkynen

22.5.2026

- Väestön sairastavuuden kattavan havaitsemisen vuoksi THL ehdotti työterveyshuollossa ja YTHS:n palvelutapahtumille kirjattuja diagnoositietoja käytettäväksi tarvemallissa.
- Lääkekorvausoikeusaineistosta ehdotettiin käytettäväksi diagnooseja korvausoikeusnumeroiden sijaan ja kuntoutusaineiston diagnoosipoiminnasta ehdotettiin lakiperusterajauksen poistamista[1].

Hallituksen esityksessä HE 56/2026 vp huomioitiin lähinnä lääkekorvausoikeus- ja kuntoutusaineistoja koskevat ehdotukset ja muutamia ehdotettuja rajauksia erikoissairaanhoidon sairastavuustiedon poimintaan, joilla pyritään parantamaan laskenta-aineiston laatua.

Lisäksi esitykseen sisältyy luonnollisesti tarvemallin regressiokertoimien päivitys, mihin sisältyen THL:n ehdotukset palvelukäytön kustannusten tarkentamisesta on huomioitu. Yksityiskohdat on kuvattu tarkemmin työpaperissa Lavaste ym. (2026)[2].

THL:n ehdotukset sote-uudistuksen aikana[3]

THL on ollut mukana valmistelemassa sote-uudistusta sen eri vaiheissa. Koska sote-uudistuksen valmisteluaika on ollut pitkä, THL nostaa esiin rahoitusmallin kannalta keskeisimmät sekä viimeaikaiset ehdotukset sen kehittämiseksi ja arvioi, miten THL:n ehdotuksia on huomioitu rahoitusmallia valmisteltaessa ja kehitettäessä.

THL on pitkään kannattanut tarveperusteisuuden vahvaa huomioimista rahoitusmallissa ja tehnyt siihen liittyvää tutkimusta pitkäjänteisesti. Toistaiseksi hyvinvointialueiden rahoitusmallia on pääosin kehitetty tarveperusteisuuden periaatteen pohjalta.

---

[1] Ehdotukset ja niiden perustelut on kuvattu tarkemmin työpaperissa Holster, T., Haula, T., Korajoki, M., Laukkonen, M. L. & Lavaste, K. (2025). Hyvinvointialueiden sote-rahoituksen tarvevakiointimalli: Päivitys 2025. THL Työpaperi 41/2025.
[2]Lavaste, K., Holster, T., Haula, T., Laukkonen, M. L. Lindell, E. & Korajoki, M. (2026). Hyvinvointialueiden sote-rahoituksen tarvevakiointimalli: Vuoden 2027 rahoituslakiuudistuksen valmistelussa ehdotettu versio. THL Työpaperi 14/2026.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/46aeca7e-f502-409b-95e8-e8f59a2f438f
visma sign
www.vismasign.com

Liina-Kaisa Tynkkynen

22.5.2026

Kaikilta osin rahoitusmallin kehittäminen ei kuitenkaan ole seurannut THL:n ehdotuksia. THL on esimerkiksi ehdottanut rahoitusmallista säädettäessä, että asukasperusteinen määräytymistekijä heikentää rahoituksen tarveperusteisuutta ja sen vuoksi se pitäisi poistaa mallista tai korvata joko sairastavuusperusteisen tarvemallin tai demografisen tarvemallin tarvekertoimilla.

THL on myös esittänyt, että palvelutarpeen kasvu tulisi huomioida rahoituksessa täysimääräisesti. Rahoituslain mukaisesti siitä kuitenkin huomioidaan vain 80 prosenttia ja nykyisen esityksen mukaan jatkossa huomioitaisiin vain 60 prosenttia, joskin rahoitusmalliin on vielä sisältynyt väliaikainen 0,2 prosenttiyksikön vuosikorotus. Tätä ehdotetaan myös poistettavaksi.

THL on esittänyt, että pysyvät siirtymätasaukset tulisi poistaa rahoitusmallista. Toistaiseksi niitä ei ole poistettu, joskin HE 56/2026 vp pysyviä siirtymätasauseriä ehdotetaan pienennettävän.

THL on tehnyt selvitystä olosuhdetekijöiden käytöstä rahoituksen määräytymistekijöinä[4], mutta nykyisellään olosuhdemääräytymistekijöiden painoarvot eivät juurikaan perustu tutkimukseen. THL katsoo, että olosuhdemääräytymistekijöistä tulisi tehdä tarkempaa tutkimusta koska myös tietopohja niiden osalta on parantunut.

THL on nähnyt tärkeäksi, että rahoitusmallin uskottavuutta ei heikennettäisi sellaisilla muutoksilla, jotka kohdistavat leikkauksia vain parhaimmassa taloudellisessa tilanteessa oleviin alueisiin. Tällaisia muutoksia on kuitenkin tehty.

THL on pitänyt esillä, että hyvinvointialueiden verotusoikeutta olisi tarpeen selvittää tutkimukseen pohjautuen. Tällä hetkellä selvityksen kohteena ovat vain valtion rahoituksen erilaiset vaihtoehdot.

[4] Häkkinen, U., Laukkonen, M-L., Nguyen, L., Holster, T. & Kapiainen, S. (2022). Olosuhdetekijät sosiaali-ja terveydenhuollon rahoituksessa. THL Työpaperi 25/2022.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/46aeca7e-f502-409b-95e8-e8f59a2f438f
visma sign
www.vismasign.com

Liina-Kaisa Tynkkynen

22.5.2026

Onko THL arvioinut sitä, että miten kunkin alueen sote-rahoitus riittää turvaamaan ko. alueen sote-palvelut?

Sote-järjestämislain 30§:n mukaisesti THL arvioi vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti[5]. THL:n aluekohtaiset asiantuntija-arviot kattavat kaikki 21 hyvinvointialuetta, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän. Arvioissa tarkastellaan väestön palvelutarvetta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja talouden nykytilaa ja kehitystä. STM hyödyntää THL:n asiantuntija-arvioita vuosittaisessa valtakunnallisessa selvityksessään[6] sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta ja rahoituksen tason riittävyydestä.

THL katsoo, että tämän lisäksi olisi tärkeää, että palveluiden riittävyyden arviointia kehitettäisiin systemaattisesti. Tältä osin esimerkiksi kansallinen arviointikehikko, jonka mukaisesti riittävyyttä voitaisiin arvioida nykyistä läpinäkyvämmin olisi tarpeen.

Pääjohtaja Mika Salminen

Johtaja Piia Aarnisalo

[5] THL:n lakisääteisestä arvioinnista ja julkaisuista: Tietoon perustuva johtaminen vahvistaa sote-palveluja - THL
[6] STM:n selvitys hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisesta 2025

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/46aeca7e-f502-409b-95e8-e8f59a2f438f
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This document contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

MIKA OLAVI SALMINEN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
fb81bde3-b02f-4c23-a25d-3bde32c11a33 - 2026-05-25 11:09:48 UTC +03:00
BankID / MobileID - e04203b0-630a-4950-a13e-7e2184f5996a - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PIIA SINIKKA AARNISALO
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: THL
075857e2-5fbb-41cf-a560-3f6644eac5bf - 2026-05-25 12:21:45 UTC +03:00
BankID / MobileID - 70a5eece-c657-4adf-8028-454c10d13d46 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/46aeca7e-f502-409b-95e8-e8f59a2f438f
visma sign
www.vismasign.com